

NOTRANJEC

Izhaja vsake soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{1}{2}$ strani 25 K, za $\frac{1}{3}$ strani 18 K, za $\frac{1}{4}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Občni zbor kmetijske družbe.

V četrtek se je vršil ob številni udeležbi občni zbor kmetijske družbe. Klerikalci so istočasno sklicali zborovanje svoje Zadružne Zveze, da svoje ljudi odvrnejo od kmetijske družbe. Pri volitvi je odbor priporočal kompromisno listo, med drugim kot nova odbornika kanonika Kalana in komisarja Gombača. Bila sta izvoljena, vendar moramo začudenjem vprašati, kaj je bilo odboru treba s klerikalci delati kakih kupčij in v kompromisu predlagati — kanonika. Odbor bi bil bolje storil, da se v volitev ni vtikal.

O referatu ravnateljstva prinesemo v prihodnjih številkah izčrpno poročilo, danes poročamo le o važnih predlogih, ki so se stavili občnemu zboru.

Predsednik trgovske zbornice g. Lenarčič je predlagal, naj družba ustanovi poleg podružnic zadruge, ki bi nakupavale zadružnim potom od glavnega odbora vse kmetijske potrebščine. Ta predlog je zelo umesten, protivili so se mu pa klerikalci češ, da bi bila to njihovim zadrugam konkurenca. Predlog pa je bil sprejet, le 2 klerikalca sta glasovala proti.

Drugi predlog je šel na to, da se vrši občni zbor v mesecu, ko imajo kmetje več časa. Tretji predlog je stavila novomeška podružnica, naj družba izda načrte vzornih hlevov. Soglasno sprejeto. Bohinjska podružnica prosi, da bi živinozdravnik hodil vsaj 3 krat na mesec k njim, kostanjeviška podružnica predlaga, da se „Kmetovalec“ razširi. Nato se je razpravljalo o potovalnih učiteljih, ki so vsi omenjali, da njih število danes ne zadošča. Za vsako glavarstvo naj bi bil nastavljen po eden. Na drugi strani se tudi ljudstvo premalo zanima za učne tečaje.

Dalje se sklene podpirati zahtevo po posebnem čebelarskem nadzorniku za Kranjsko. Mokronoška podružnica se oglašja radi trtnic, priporoča pa tudi, naj se vendar že enkrat ustanovi deželna zavarovalnica.

Kamniška podružnica želi, da se dela energično za zavarovanje kmetijskih poslov. Sprejme se tudi njen predlog zaradi premembe lovskega zakona v agrarnem smislu.

Gospod Lenarčič priporoča, naj bi se uvedla kontrola za deteljno seme, ki prihaja k nam tako zelo pomešano, in predlaga tudi, da se prouči vprašanje o izseljevanju delavcev.

Gospod Žirovnik predlaga, da se družba zavzame za kmetijska predavanja pri vojakihi.

Sprožili so se tedaj, kakor iz poročila razvidno, silno važni predlogi. Nekatere smo stvarno itak že obdelovali v gospodarskem delu, na nekatere pa se svoj čas še povrnemo, da jih temeljito predelamo.

Politične vesti.

Poslanska zbornica je izvolila predsednikom nemškega klerikalca z Dunaja Weisskirchnerja. Čehi so kandidaturo Čehov Kramača ali Žačka opustili, ker so Poljaki in klerikalni Slovenci bili vneti bolj za nemškega klerikalca.

Za slovensko vseučilišče je že začelo nastopati naše parlamentarno zastopstvo. Žalibog smo po klerikalni krivdi deljeni v dva tabora. Mnenja smo, da nobeno nasprotstvo ne gre tako daleč, da bi se ga ob vseučiliškem vprašanju ne dalo premostiti. Skupno nastopanje bi nam ravno v tem vprašanju bilo bridko potrebno. Ta čas pa gre na stotine peticij na poslansko zbornico. Osobito naša Notranjska stori v tem oziru dolžnost. V Ljubljani se je vršil v četrtek velikanski manifestacijski shod, ki je zahteval takojšno otvoritev pravne fakultete kot prvi korak k popolnemu vseučilišču.

Pri volitvah v Pulju je zmagala italijanska stranka z malo večino nad hrvatsko stranko. Volitve so pokazale, da je italijanstvo v Pulju na silno slabih nogah.

Hrvatska vlada je morala vsled pritiska Ogrov odstopiti. Novi ban se imenuje Rakocaj in je brezznačajen madjaron, ki bo orodje Ogrov, ki hočejo od kralja izposlovati, da se razpusti sabor in skuša pri volitvah zopet spraviti stare madjarone v večino.

Dopisi.

Nekoliko odgovora Domoljubu. V neki številki resnicoljubnega Domoljuba stala je notica radi ugovora g. Rihtarjevega Tomaža, „da je Bog povsod,“ ob priliki shoda agrarcev v Starem trgu. Ni bil sicer moj namen pogrevati to sveto dejstvo, a v dokaz ljudstvu, kako konsekventni so pristaši Domoljuba celo v verskih stvareh, spopolnujem to notico v toliko, da Potošken Lojze ni trdil, da v „liberalnih hišah“ ni svetih podob, marveč on je direktno trdil, da v teh ni Boga. Mesto, da bi ga Domoljubovec poučil, da je Bog res povsod, ga zagovarja v svojem glasilu na le njim običajen način. Komu naj sedaj ljudstvo verjame, ali duhovnom v cerkvi, ali Domoljubu ali celo Potoškemu Lojzetu. Daleč smo prišli! Da, francoski časi prihajajo, toda ne radi nas, marveč radi onih, ki pravijo, da je vera v nevarnosti. Toda vse kar je prav. — Oni, ki so v dvomu o tej verski resnici, potrudite se k vernemu Tomažu v Podcerkev; ta vas prepriča, da je to

sveta resnica, kljub temu, da ni to njegovo delo. O, francoski časi! — Škoda, da ni šel Rihtarjev Tomaž na limanice ob priliki, ko so mu ponujali županski stol proti primerni odškodnini; ta bi več dobrega storil ljudstvu s tolmačenjem verskih resnic, kot pa s svojim županskim poslovanjem. — Veseli nas, da znate ceniti vsaj poštene in verne ljudi, a žal, da vam ti ne marajo kimati.

Veren kmet.

Iz Starega trga pri Ložu. Prva žrtev kaplanovega hujskanja. Dne 21. junija 1907 bil je pri c. kr. sodišču obsojen na 3 dni zavora z enim postom Andrej Šumrada iz Kozarišč radi žaljenja časti. Tožilo ga je namreč vse tukajšne učiteljstvo, ker se je v gostilni g. Ivana Benčina izrazil, da so učitelji goljuhi, ker otrokom prepovedujejo pozdravljati s „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Pri obravnavi izgovarjal se je Šumrada, da so to gosp. kaplan Franc Vovko v Kozarščah rekli, da prepovedujejo učitelji pozdravljati in da je bila polna hiša ljudi, ko so to rekli na nekem volilnem shodu. Več seveda ta uboga žrtev o kaplanu ni upala izpovedati boječ se gospodu zameriti. Dobrega pač gospod kaplan o učiteljstvu ni mogel povedati, ker je vsled njegovega govora ta zapeljanec prišel celo do prepričanja, da so učitelji goljuhi, in to tudi očitno govoril v javnem prostoru, kar ga je posadilo na zatožno klop, na kateri bi moral prav za prav kdo drugi sedeti. Ravno z ozirom, da je bil Šumrada k temu

Listek.

XXX. občni zbor kranjsko-istrskega gozdarskega društva v Trstu.

Takoj ko je vroče poletno solnce začelo se poplajati za visokimi gorami in mrak začel oznanjevati bližajoči mir noči, sem se napotil v spremstvu dveh sester proti bližnjemu nasadu, oživljajoč med potom prijetne spomine.

Pridna roka je dala pred šestimi leti raznovrstnemu igličastemu drevju življenje mogočnega prirodnega razvijanja.

Ko smo tako po stezi obraščeni z visoko travo in ob živahnem petju poljskih grilčkov dospeli na vrhunec tega nasada, obrnil sem se po dolini, hoteč še vedno rešiti krasen razgled okolice pred vsakdanjo temno odejo.

Nehote so mi odšle misli onkraj nasproti stoječega pogorja — bil sem na Krasu.

Primerjal sem naš kraj z onim in dasi smo najbližji sosedje, vendar kakšna razlika v naravi. V tem trenutku sem imel že načrt skovan.

Molče toda urnih korakov napotili smo se proti domu naravnost v sobo, kjer je v kotičku pohlevno stala mizica za časopise. Izmed 19 raznih časopisov, katere si držim deloma v zabavo in poduk in kolikor

toliko v podporo — našel sem takoj „Notranjca“ in nato nesel debel zavoj v svojo pisarno. Zakaj sem posegel ravno po „Notranjcu“ po pravici rečeno skoraj ne vem — a ko sem začel zopet po dolgem času čitati v poljudnem domačem jeziku in ko sem z debelimi črkami videl napis „Notranjec“, bil sem v hipu ponosen, da imamo mi Notranjci tudi svoje glasilo. Ta list, ki tako vabljivo v domačem duhu piše in moj izlet pred kratkim na „Kras“, dala sta mi pogum, da sem tudi jaz vzel pero v roke in skušal občutke zaupati papirju mogoče celo nehvaležnemu bralcu. Vzlic temu uvodu nisem najbrž še tega dosegel, da me razume, kaj da sploh s tem mislim.

Nimam namena tirati radovednosti do skrajnosti, dragi bralec — skušam opisati samo letošnje zborovanje kranjsko-istrskega gozdarskega društva, ki je imelo letos svoj izlet v Trst. Ker je nam Notranjecem kraj do Trsta predobro znan — peljem se tudi jaz z popisom brzovozno in brez vsake postaje naravnost do Trsta. To mesto, katero mi pred leti nikakor ni ugajalo, postalo mi je naenkrat priljubljeno in nič ne vem, ali ni k temu vplivala okolnost, ko sem v vrstah svojih rojakov stopal govoreč v lastnem jeziku do velikega vojaškega trga in ko smo tam naenkrat stali pred mogočno stavbo slovenskega hotela „Balkan“, kjer sem tudi prenočeval. Kako samozavestno smo še tisti večer hodili po mestu in zakaj bi tudi ne — vsaj vemo, da se je na dan volitve iz visokega „Balkana“ svetila

žaljenju nekako zapeljan in nahujskan, prisodila se mu je tako nizka kazen.

Tako torej gg. kateheti delajo za složno delovanje pri vzgoji otrok med domom in šolo. Kako naj ljudstvo učitelja spoštuje, ko se mu na tako podel način ugled izpodkopava. Toda učiteljstvo ne bode tega več mirno prenašalo, ampak z vsakim tako postopalo kot s Šumradom pa naj bode kdorkoli. In to mu damo čisto prav!

Kar piše „Domoljub“ o našem učiteljstvu, je tako nizkotno, da se nam zdi pod častjo na to odgovarjati ali učiteljstvo proti tem napadom braniti. Vsakdo pozna ta učiteljstvu posebno sovražni listič! Nekaj dobrega je pa ta listič vendar storil, kakor mi je pravil g. učitelj Wigele. Mnogo je bilo ljudi, ki niso znali njegovega imena pravilno izgovarjati ter ga na vse načine pačili. Odkar pa se je njegovo ime v Domoljubu tolikrat tiskalo, videlo in čitalo ga sedaj vsak pravilno izgovarja. Naročil mi je, naj se v njegovem imenu gosp. dopisniku „Domoljuba“ za to uslugo zahvalim. Na vse drugo pa niso in ne bodo napadeni gg. učitelji nikdar odgovarjali, kar jim vsi, kar nas je njihovih prijateljev, popolnoma prav damo, ker poznamo nje, poznamo pa tudi one, ki jih v „Domoljubu“ z gotovim namenom obrekujejo. To je res plemenita ljubezen do bližnjega, katero oni učé.

Prijatelj učiteljstva.

Domače vesti.

Osebna vest. Absolvirani pravnik gosp. Anton Kraigher iz Postojne je vstopil v notarsko pisarno g. dr. Žnidaršiča v Postojni ter se prijavil v listo notarske zbornice kot notarski kandidat.

Pevsko društvo „Postojna“ bode o priliki jamske slavnosti dne 29. t. m. popoldne sodelovalo v jami na plesišču, kjer bode zapelo več moških zborov.

Iz Postojne se je odpeljalo na vsesokolski zlet v Prago nad 20 oseb.

Iz Ljubljane v Postojno pride dne 1. julija 1 bataljon 17. pešpolka k bataljonskim vajam, kjer ostane do 14. julija t. l.

Radi precejšne vročine, ki se je zadnji čas pojavila, došlo je že precej letoviščarjev v Postojno. Popraševanje po stanovanjih je postalo precej živahno.

Peticije za slovenske srednje šole in vseučilišče so poslala na poslansko zbornico državnega zbora na Dunaj naslednja društva: Telovadno društvo „Sokol“, pevsko društvo „Postojna“ in prostovoljno gasilno društvo, vsa v Postojni. Enako peticijo odposlalo je takoj, ko se je začelo zasedanje, in sicer brzojavno, županstvo v Postojni. — Nadalje so odposlali iz Matenjevasi: podobčina, ljudska knjižnica, pevsko društvo „Javornik“ ter kmetijska podružnica.

umetna luč z napisom „Aleluja 1907“, kar je pomenilo, da so propadli pri volitvi naši tuji sovražniki, kateri so tu gospodarili in kruto teptali pravice tam bivajočih Slovanov.

Neki spretni voditelj-soizletnik nas je peljal še istega večera do dobre kapljice, pozneje, precej pozno že smo se razšli k počitku.

Drugi dan t. j. 31. maja zjutraj smo se zbirali vsi udeleženci na takozvanem velikem trgu (Piazza grande). Vozovi in radovedno ljudstvo so nas že pričakovali in točno ob 7. uri se je pomikala dolga vrsta vozov, katerih je bilo okoli 40, skozi mesto v tržaško okolico. Izletnikov je bilo okoli 160. Spadali so v večini v gozdarsko stroko.

Občudoval sem med potom, kako se je Trst v malo letih tako velikansko razvil. Večnadstropne hiše in palače so takorekoč kar čez noč zrasle; drvenje vozov, železnic, tulenje piščal pri parnikih so nam pričali, da je v Trstu trgovina doma. Ko smo bili že precej visoko zunaj mesta, odprl se nam je ves razgled čez vse mesto ali kar je mene še bolj zanimalo, videl sem v precejšnjem obsegu Jadransko morje.

Solčni žarki so se lomili nad morsko ravnino in se kazali kot biseri na temno modrem morju, in šviganje ribiških čolnov z odprtimi jadri je le še povečalo moje občudovanje.

Letošnja stroga zima še celo tam ni prizanesla oljki, katera je ob cesti nasejana med drugim zelenjem kazala rujavo mrtvo lice.

Konjiči so urno drčali, in ko smo imeli znameniti vinski kraj Prosek za seboj, smo bili že pri prvem nasadu tega pogozdovalnega društva. Vsi izletniki nekako oživljeni poskačemo z voz in hitimo v ograjeni pogozdeni svet. Gospod Miroševič, c. kr. gozdni svetnik, je iz prijaznosti razkazoval lepo urejene nasade. Povedal je med drugim, da se takozvani črni borovec najbolj na takem skalnatem svetu obnese; napravili so se bili poskusi tudi z drugim drevjem, toda brez vsacega uspeha.

Ravno v tem nasadu je bilo izjemoma opaziti različna drevesca kakor smreko, jelko, divji kostanj itd. ali vsa drevesa dozdevala so se mi tako kakor, da bi riba na suhem živela. Vse na okoli tega nasada pa ni bilo nič družega, kakor samo skalnata planjava in lahko sem si domišljeval, da je ta nasad v sredini nekaka „oaza“ v puščavi.

Prvi, kateri so se zavzeli za tako pogozdovanje bili so sami Tržačani, ki so osnovali v ta namen društvo. Imeli so gotovo namen nekoliko skriti nagoto obližnjih hribov, si napraviti za svoje sprehode sence in nemirno burjo vsaj nekoliko ublažiti. Pozneje pa je ta posel prevzela v to poklicana pogozdovalna komisija. Seveda so se vršili od začetka taki poskusi le v ožjem okvirju. Pogozdovalo se je le v tržaški okolici in to še na takem svetu, katerega je posestnik ali občina prostovoljno prepustila v pogozdovanje.

(Konec prih.)

Iz Matenjevasi. Pretekli ponedeljek se je vršil tu letni blagovni sejm, kateri pa vidoma ugaša. Ni čuda — malo pred tem sejmom je eden v Št. Petru, a po njem zopet eden istotam. Ne kaže drugega nego ustanoviti en živinski sejm, pa ne ob tem času, ampak rajše spomladi ali jeseni. Čuje se, da ima občina že davno dovoljenje od deželnega odbora za živinski sejm. Naj se to izkoristi.

Ljudska knjižnica v Matenjivasi ima dosedaj okolu 120 knjig. Nanovo so darovali: Kranjska hranilnica knjižici, g. A. Pegan, učitelj tu 19 knjig in sešitkov ter dva rokopisa, Neimenovan „Cerkvene pristojbine“, g. A. Durjava v predvečer svojega godu K 10.24 ter člani pevskega društva „Javornik“ odklonjeno plačilo pijače K 6.76 skupaj 17 K za „platnice“. Živel! Iskrena hvala!

Rokodelsko podporno društvo v Postojni ima na svojem društvenem traku nemški napis. Ker so člani tega društva domačini, med katerimi bi pri belem dnevi z lučjo v roki zastonj iskal nemca, si moramo razlagati zgornjo prikazen na ta način, da merodajni ljudje pri rokodelskem društvu smatrajo to za malenkost, kar pa ni resnica, in da ne vedo, da so podobni ostanki iz starih časov dobri k večjemu za kakšen muzej. Tudi ni znano, da bi prejemale imenovano društvo kakšne posebne podpore iz nemških rok. Mislite si le rokodelsko društvo tam kje na Nemškem, ki bi na društvenem traku namesto domačega nemškega napisa imelo španski napis. Vsak pameten človek bi se jim po pravici smejal.

V Postojni životari ponesrečen ostanek nekdanje nemške kazine. Ta nenaravna in smešna stvarca bi tako rada takoj pri smrti dr. Deva zapustila našo solzno dolino. Pa glejte: našli so se med Postojnci nekateri neusmiljeneži, ki skušajo še vedno na umeten način podaljšati revni in pokvečeni stvarci njeno obžalovanja vredno životarenje. Za danes jim damo prijateljski nasvet, naj se ne ustavljajo več zakonom narave in naj puste, da zgine, kar nima več pravice do obstanka.

Slavno jamsko komisijo v Postojni uljudno vprašamo, je li samonemški napis na čepicah jamskih uslužbencev neobhodno potreben za procvit postojnske jame?

Logaška narodna društva so priredila v nedeljo, 23. rožnika „Gregorčičev večer.“ Vspored je bil jako obširen. Prolog („Gregorčičevu spominu“, dr. M. Opeka) je deklamovala gospica Palme in Gregorčičevo „Oljki“ gospica Delak. Mešani zbor je pel pod vodstvom g. Vilarja „Domovini“ (Aljaž), „Naša zvezda“ (Nedved) in „Nazaj v planiski raj“ (Nedved). Zadnja točka se je na splošno željo ponovila. Pevski kvartet iz Ljubljane (gg. Fr. Matjan, V. Stegnar, I. Završan in D. Šebenik) je žel za svoje izborni petje občo pohvalo. Zlasti naj omenimo solo-točke, ki sta jih pela gg. Matjan in Završan. Na glasoviru ju je spremljal g. M. Gruden. Ljubljanski slavčki so podali še več pesmi, za katere se

jim je navzoče občinstvo zahvaljevalo z živahnim ploskanjem. — Predavanje gospoda Iv. Korbarja o Simonu Gregorčiču kot pesniku in človeku je bilo vzorno. V zbranih besedah nam je podal gosp. predavatelj precej popolno sliko o našem pesniku-ljubljencu. — Poleg domačinov, ki so se udeležili tega večera v precej velikem številu, je bilo opaziti tudi mnogo gostov iz drugih krajev. Narodnim društvom logaškim izrekamo za njih požrtvovalni trud, ki so ga imela s prireditvijo „Gregorčičevega večera“, najiskrenejšo zahvalo.

Razdelitev skupnih pašnikov na Vrabčah postaja čimdalje nujnejša potreba. V to potrebni koraki so se napravili že davno, ali vzlic temu vrabška razdelitev le ne pride na vrsto. Večina vdeležencev je pričakovala, da se skupni svet v t. l. razdeli. O tem pa ni še doslej slišati.

Iz Zagorja na Pivki. 23. t. m. se je vršil tu „občni zbor“ podružnice sv. Cirila in Metoda za Št. Peter in okolico. Predsednik g. R. Horvat pozdravi navzoče ter povdarja, da letos ni takih dohodkov, kot druga leta, ker so se lanski računi sklenili meseca oktobra, vendar pa izkazuje blagajnik precejšnje na družbo odposlane svote. Blagajnik poroča, da se je odposlalo družbi skupaj 127 K 4 v, med temi 60 K kot odkupnino za novo leto. Pri volitvah v novi odbor so bili voljeni stari odborniki z malimi spremembami; letos so se volili tudi podblagajniki za nekatere vasi, da se o tem olajša delo dolgoletnemu in neutrudljivo pridnemu blagajniku g. Miha Kalanu. Delegatom k glavni skupščini družbe je bil voljen g. Al. Domicelj ml. Nato je stavil g. Al. Domicelj ml. predlog, da se odpošlje na poslansko zbornico prošnja za ustanovitev slovenskega vseučilišča, kar je bilo z navdušenjem sprejeto. Po sklepu obč. zbora se je nabralo mesto venca za g. Kocmurja svoto K 27.30 v prid družbe sv. Cirila in Metoda.

Slavni komisiji za agrarne operacije! Iz Zagorja: V eni zadnjih št. „Slov. Naroda“ je bila obelodanjena prošnja glede končne ureditve preporne meje „Rebri“ med Juršcem in Zagorjem. Stvar se v istini že predolgo vleče ter tudi mi uljudno prosimo, da sl. komisija isto kar mogoče najhitreje reši!

Iz Zagorja. Peticije za vseučilišče so poslale od tod sledeče korporacije: občina, bralno društvo, mlekarska zadruga, kmetijska podružnica in podružnica sv. Cirila in Metoda.

Kmetijski podružnici v Zagorju je naklonila sl. c. kr. kmetijska družba 400 K.

Ljudsko izobraževalno društvo s knjižnico se snuje v Dolenjivasi pri Senožečah. V ta namen se je sestavil pripravljalni odbor, ki bo sprejemal s hvaležnostjo morebitne darove.

Šolska veselica se vrši v trirazrednici v Begunjah pri Cerknici v nedeljo, dne 30. junija t. l., ob 3. uri popoldne. Veselica se vrši v šolski knjižnici. Vstopnina za osebo 20 vin. Ker je čisti dobiček namenjen za nakup knjig ljudske knjižnice, se preplačila

hvaležno sprejemajo. K udeležbi vabi uljudno krajni šolski svet in šolsko vodstvo.

Čitalnica v Starem trgu pri Ložu priredi veselico dne 7. julija t. l. na vrtu gospe Peče-tove. Vspored. 1. Koncert, katerega izvaja „Ljubljanski sekstet“. 2. Prosta zabava in ples, kateri se vrši v čitalniški dvorani. Začetek ob 5. uri popoldne. Vstopnina za ude: za osebo 60 v., družino 1 K 20 v., za neude: za osebo 1 krono, z družino 2 kroni. Ker je čisti dobček namenjen za Simon Gregorčičev spomenik, se preplačila hvaležno sprejemajo. Veselica se vrši v slučaju slabega vremena v čitalniških prostorih. K vdeležbi vabi vljudno odbor.

Javna dražba lova je bila dne 21. t. m. v Ložu. Starotrški lov je prevzela graščina šneperska za 4000 kron, ložki lov je izlicitiralo lovsko društvo za 400 kron in bloškopoliški lov za 500 kron graščina Auersperg. Župni upravitelj Peter Havptman se je zelo trudil dobiti starotrški lov — a ko je prišlo na 4000 kron, mu je sapo zaprlo, istotako pri loškem lovu „zavednemu“ Ivanu Hlapše. Lov velja za dobo petih let. Pred 5 leti se je bil starotrški lov za 1030 kron oddal, tedaj letos za celih 2970 kron več.

Različnosti iz Starega trga, Loža in okolice. Tukajšne klerikalce je volitev tako razburila, da je še sedaj ne morejo pozabiti. Sklenili so, vsaj kakor se kaže, da bodo natihoma vse take, ki ne trobijo v njihov rog, bojkotirali, to se pravi, da ne bodo jemali blaga pri trgovcih ali zahajali v gostilne, ki niso v rokah „zavednih?“ klerikalcev. K temu pravimo samo: Vi revčki. Sicer pa milo za drago. Najbolj pa so v nemilost padli učitelji. Dasiravno se niso niti v najmanjšem pregrešili, se je od strani klerikalcev proti njim začela splošna gonja. Ker niso klerikalni somišljeniki, jim nahujskani ljudje očitajo, da so v šoli otrokom prepovedali, pozdravljati z „hvaljen bodi Jezus Kristus“, nadalje, da kriče „ven s križem iz šole“ in drugega več. Ako to do dna preiščemo, moramo priti do sklepa, da se to ni rodilo v glavah tukajšnjih kmetov, temveč, da jim take laži vcepljajo ljudje, kateri odločujejo mnenje svojih podložnikov. — Ej, gospod kaplan Vovko, podučujte vendar ljudstvo prav, vsaj ste vendar duhoven, drugače boste zopet v nevarnosti, da boste vabljeni na ričet. Sedaj bodite le miren, ko nosite neizbrisni pečat, da ste čast kradel. — V nedeljo je odprl Ivan Mulc iz Otoka gostilno na novo. Pripravil je vsega v izobilju in vabil brez razlike vsacega. Možicelj je pa pozabil, kako je pridno agitiral za „blaženo“ klerikalno stranko in je iz Otoka vse volilce tiral v oddaljeni Stari trg na volišče. Tarnal je in se čudil, da ni bilo Ložanov; prav radi verjamemo! Najbolje je bilo, ko se je začel izgovarjati, da ni tako mislil z agitacijo. Da, da, že pridemo na Otok, ampak držeč se gesla: „svoji k svojim“ in to po vzgledu Vaših bratcev klerikalcev v hišo, kjer nas ne bodo motili slabi klerikalni duhovi. Priporočamo vsem izletnikom iz vasij ležečih ob jezeru,

da blagovolijo naš nasvet upoštevati in zahajati k Jeršinu — pod domačo streho.

Slabo spričevalo za Nemce so samonemški napisi „Es wird ersucht...“, na sekundarnem vlaku, ki vozi izključno po slovenski zemlji iz Reke v Ljubljano in nazaj. Seveda — Slovenci so dovolj izobraženi, ni treba jim kaj tako priprostega in samoobsebi umljivega prepovedovati. Ravnateljstvo južne železnice to upošteva ter samo „olikanim“ Nemcem prepoveduje pljuvanje po tleh.

Narodno gospodarstvo.

Konjerejski odsek c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani razglša sledeči poziv na županstva, hranilnice, posojilnice in druge denarne zavode: Premovanje konj bo leta 1907 v Postojni dne 26. avgusta, v Domžalah dne 27. avgusta, v Kranju dne 28. avgusta, v Škofelci dne 30. avgusta, v Ribnici dne 31. avgusta, v Trebnjem dne 3. septembra, v Št. Jerneju dne 4. septembra, v Lescah 6. septembra in v Boh. Bistrici dne 7. septembra. Ker se v vseh postajah razdeli skupno le 93 državnih daril, torej v vsakem premovalnem kraju povprek le 10 daril državne podpore, je želeti, da v svrhu podpiranja domače konjereje tudi občine in denarni zavodi k tem prispevajo ter konjerejskemu odseku v Ljubljani za premovanje konj domačih konjerejcev ali konjerejcev sosednih občin nakažejo.

Mlada zelenjava je jako primerna hrana za prašiče. Rezana, sveža detelja, dodana primerni drugi hrani, se lahko poklada prašičem, katere pitamo; prašičem na prostem nadomestuje detelja celo vsako drugo hrano. Ostanki vrtno zelenjadi se dajo s pridom uporabljati. Prezgodaj odpadlo sadje se mora skuhati, a preveč ga ne smemo dajati, ker lahko povzroča bolezen v črevih. Rezanica od žita ali fižola se lahko uporablja poparjena ali skuhana kot primes k drugi hrani, posebno ako je ta težko prebavljiva, kar povzroči, da se prašiči dobro izčistijo.

Nagnitega krompirja ne smemo puščati na polji, ker se ž njim ohranijo v poljski zemlji glive, ki povzročujejo in razmnožujejo gnjilobo.

Psu ne smemo dajati vroče hrane, ker se mu žnjo pokvarijo kmalu zobje. Kdor ljubi svojega psa, mu bo dajal le mlačno hrano; posebno velja to za pse-čuvaje, katere imamo priklenjene.

Pšenična žetev. Pšenico žanjemo v drugi polovici malega srpana. S tem delom ne smemo odlašati, kajti bolje je, da jo dva dni prej požanjemo, kakor dva dni pozneje, ker se zrela pšenica rada izsuje. Poleglo pšenico je že prej požeti, da nam zrnje na tleh ne izkali.

Cikanje se, kakor znano, rado pojavlja pri onih vrstah vina, ki nimajo mnogo alkohola n. pr. pri jabolčniku. Cikanje se le težko odpravi: Vina, ki cikajo, je najbolje hitro porabiti ali pustiti jih za jesih. Ako se

je bolezen v vinu še-le začela, kar se spozna na kislem duhu, se da cikanje še zabraniti. Poskuša se popraviti nesrečo s pasterizovanjem. Ocetne glivice, ki povzročajo bolezen, se pokončajo, če ogrevamo tekočino do 60 % Celzija in še pustimo to gorkoto uplivati $\frac{1}{2}$ ure. Vino je zopet uporabljivo, a ima lahek okus po kuhanji, katerega pa izgubi, če ga mešamo z drugim vinom.

Ko režemo mladike za požlahtnjevanje s popkom, moramo gledati na to, da so vejice že do gotove meje olesenele, kajti take, ki so še prenežne, niso za rabo. Spreten vrtnar že po vnanjosti spozna, ali so primerne za rabo, namreč po barvi in debelosti. Najbolje se priporočamo o uporabnosti mladike, če jo večkrat prelomimo in pogledamo ali je že nekoliko olesenela ali je še prenežna.

Po svetu.

Konj brez dlake. Konja brez dlake, brez grive in repa pripeljali so na sejm v Tondernu. Posestnik Jensen ga je prodal neki družbi, katera ga bo kazala po sejmi.

Dober jezdec. Poročnik Maks Krauze 35. artilerijskega polka jezdil je iz Bukarešta v Rim; v 22 dneh je prejezdil 2300 kilometrov, niti en dan ni počival. Jezdec in konj se dobro počutita.

Lov na bike. Strašen lov so imeli te dni v Madridu. Za bikoborbo, ki naj bi se zvečer vršila v areni, pripeljali so z dežele 3 krasne bike. Peljali so jih v kletkah skozi mesto, vse je drlo vkup, da si jih ogleda. Naenkrat eden izmed bikov začne strašno rjuti, zaleti se v steno in jo z enim sunkom razdrobi. Vsi trije biki planejo iz kletke, strašna zmešnjava nastane. Nekateri ljudje so zbežali v prodajalne, drugi splezali na drevesa, zopet drugi so se poskrili za vozove. Nekega moža je bik zabodel z rogmi, umirajočega so ga peljali v bolnico. Neko ženo je bik vrgel visoko v zrak, pri padcu se je zelo poškodovala. Potem se biki lotijo treh konj, ki so jih izvoščeki zapustili, ter jih usmrte. Bikoborci iz arene in policija prihiteli so na pomoč. Eden izmed bikov se vrže proti orožniku, a ta sproži puško in žival je bila mrtva. Z velikim trudom se je posrečilo spretnim bikoborcem vjeti druga dva.

Redka materinska ljubezen pri živalih. Na nekem posestvu v Kavelstorfu v Nemčiji imajo ovco, ki poleg svojih jagnjet oskrbuje tudi mlade pujske, katerim je mati poginila. Skupno gredo na pašo in se igrajo ter sesajo pri stari ovci. Prašički se lepo razvijajo, ker ovca skrbi za svoje rejenčke kakor, da bi bili res njeni.

Riba v telesu. V Ošelinu je zaklal mesar Kro bolno kravo in našel v mehurju 35 cm dolgo ribo. Bila je vsa krvava, plavuti ni imela, rep pa je bil dobro razvit. Najbrž je krava požrla ribo, ko je bila ta še majhna, zrastle je v nji, iskala je vode ter tako prišla v mehur.

Živinski oče. Te dni je stal pred porotniki kmet Ivan Doroževic iz Kroscienka, radi uboja. Zadavil je namreč v prepiru svojo 18 letno hčer, ker je bila baje tako grda, da je nihče ni hotel vzeti za ženo. Porotniki so ga obsodili na tri leta težke ječe.

Kobilice na Ogrskem. V komitatu Hajdu so se pojavile marokanske kobilice v četah in so povzročile veliko škodo. Kobilice gredo proti zahodu ter prete mestom in vasem v tej smeri ležečim. Oblasti in prebivalstvo se trudi na vse kriplje, da odstranijo nevarnost, a dosedaj je delo brezuspešno, ker so se kobilice priklatile v tako velikanskih trumah, da bo treba izvanrednih sredstev za njih uničenje.

Iznajdba za gluhonemce. Zdravnik Dupout v Parizu je iznašel stroj, ki bode s pomočjo elektrike omogočeval gluhonemim slišati.

Rodbine z mnogimi otroki bodo na Francoskem proste davkov in bodo prejemale državno podporo.

Huda kazen. Kmet iz vasi blizu Beronna na Češkem je hotel odvesti iz šole svojo sestro, katero je učitelj kaznoval z zaporom po šoli. Pri tem je učitelju grozil. Sodišče ga je obsodilo na 6 mesecev težke ječe.

Šole v prirodi. Pariz misli otvoriti šole v prirodi za jetične otroke.

Največja blaznica v Avstriji je nova blaznica pri Dunaju, ki je sedaj dogotovljena. Poslopja so sezidana na prostoru, ki meri 1,430.000 štirijaskih metrov; 970.000 metrov je obdanih z zidovi in ograjami. Na tem prostoru je 60 poslopij, zadostovala bodo za 2200 bolnikov. Po potrebi bo preskrbljeno za prizidanje drugih poslopij, da bo v nji prostora za 4000 bolnikov. Posebno lepa je cerkev. Vsa naprava je podobna majhnemu mestu.

Sokolska slavnost v Pragi. K petemu sokolskemu kongresu je prišlo 370 čeških gostov, ki so večinoma iz Amerike, 20.000 članov raznih sokolskih društev, tudi ženskih, se je že oglasilo za soudeležbo pri javni telovadbi. Pri tej telovadbi bo vprizorila Fédération européenne de gymnastique internacionalne turnirje. Nadalje so prijavili svoj dohod odposlanci mestnega sveta iz Pariza in Londona.

Tovarna za prosilna pisma. Dunajska policija je iztaknila družbo, ki se je pečala z izdelovanjem prosilnih pisem in dokumentov. Štirje izdelovalci so prijete, dvema se je posrečilo uiti v tujino. Glavni podjetnik je delavec Karol Vitman, pomagači so mu bili brezposelni Herman Kratochvil in trgovska uslužbenca Avgustin Šajner in Friderik Ezer. Ko so preiskavali stanovanje potepuhov, našli so tam vsakovrstne štampilje, tiskovine, tiskarske priprave, steklenice in ponarejena izpričevala. V bijležnici so našli zapisana imena visokih dostojanstvenikov, kateri so jim pošiljali podpore. Dvakrat so dobili tudi večje zneske po inseratu v listih. Zanimiva je spretnost, katero so dosegli v svojem podjetji. Kadar so prosili duhovnika ali kak samostan za podporo, podpisali so izmišljeno ime z

opombo, da je prosilec veren katoličan; če so se obračali do judovskega bankirja, je bil prosilec žid. Neki prosilec, ki je prosil pomoči od kneza Lichtenštajna, je bil rojen v Vaducu, torej knezov podanik, — tako so ga opisali. Glavar Vitman je obsojen na tri mesece ječe, drugi so dobili primerno kazen.

Praga ima po najnovejših statističnih izkazih 460.900 prebivalcev. Vračunjeno je v tem številu tudi prebivalstvo predmestij in vojaštvo.

Tri nove vojašnice bodo zgradili pri Kotoru v Dalmaciji.

Uhane v ušesa? Zaradi te prastare navade, ki je tudi med divjaki razširjena, je minuli teden umrla na Dunaju deklica. Dala si je uhan vtakniti od zlatarja. Vendar ta slučaj ni edini svoje vrste. V praško bolnišnico so prinesli dva otroka z bolnimi uhlji. Enemu izmed njiju je babica 7. dan po rojstvu prebodla uho. Temu je moral zdravnik rano žgati, pri drugem 14letnem otroku se je moralo isto zgoditi. Posebno nevarno je, če držimo šivanko, predno prebadamo uho v ustih, kar se mnogokrat zgodi. Štiriletna deklica si je bila nalezla na ta način najgroznejšo bolezen od zlatarskega pomočnika, dvajsetletno dekle pa je dobilo raka, ker si je dala prebosti uho od bolnika, ki je kmalu potem umrl za jetiko.

Nekaj iz turške vere. Mohamed je pridigal: Če je bolniku usojeno, da ozdravi, bo ozdravel brez leka. Vendar zapoveduje koran materam, da morajo 2 leti dojeti otroke, kar je vsekakor zelo dobro za potomce. Mohamed je bil sicer v medicini slabo poučen. Mislil je, da je srce v zvezi s sapnikom, da je mleko mešanica krvi in jedil, da hudobni duhovi povzročajo bolezni. Zapovedal je, da se verniki večkrat umivajo, in da se mnogo dni v letu strogo postijo. Vendar so Mohamedanci zelo umazani, postijo se pa le, dokler solnce ne zaide, po noči se pa najedo. Zelo koristna pa je Mohamedova prepoved, da ne sme nihče piti alkohola, ta prepoved je vzeta iz judovske vere.

Za kratek čas.

Ponižnost. Predstojnik: „Ojej, vsedel sem se na Vaš cilinder!“ Uradnik: „To mu je bilo le v čast, eksclenca!“

Kje se izve. Katinka: „Vendar bi rada izvedela, koliko bom imela dote!“ Jerica: „Vprašaj svojega ženina! Ta bo to najboljšo vedel!“

Narobe svet. „Prej, ko je moja stara živela, nisem smel piti vina, ker me ni pustila. Zdaj, ko jo je vzel Bog k sebi in bi ga smel piti, pa imam slab želodec, da ne prenesem vina več.“

Skladu notranjske organizacije so darovali:

Za sklad kmetske organizacije nabral g. M. Fatur, župan v Zagorju na Pivki 9 K 30 h.

Loterijske številke.

Trst, 22. junija	8	74	40	39	64
Praga, 23. junija	10	46	80	39	23

E 80/7

3.

Dražbeni oklic.

Po zahtevanju mestne hranilnice ljubljanske zastopane po g. dr. Iv. Tavčar-ju odvetniku v Ljubljani bo dne 3. julija 1907 dopoldne ob 9. uri

pri spodaj oznamenjeni sodnji, v izbi št. 6 dražba zemljišča vlož. št. 345 d. o. Orehek obstoječega iz travnikov in njiv.

Neprimičnini, kojo je prodati na dražbi, je določena vrednost na 2500 K.

Najmanjši ponudek znaša 1700 K, pod tem zneskom se ne prodaje.

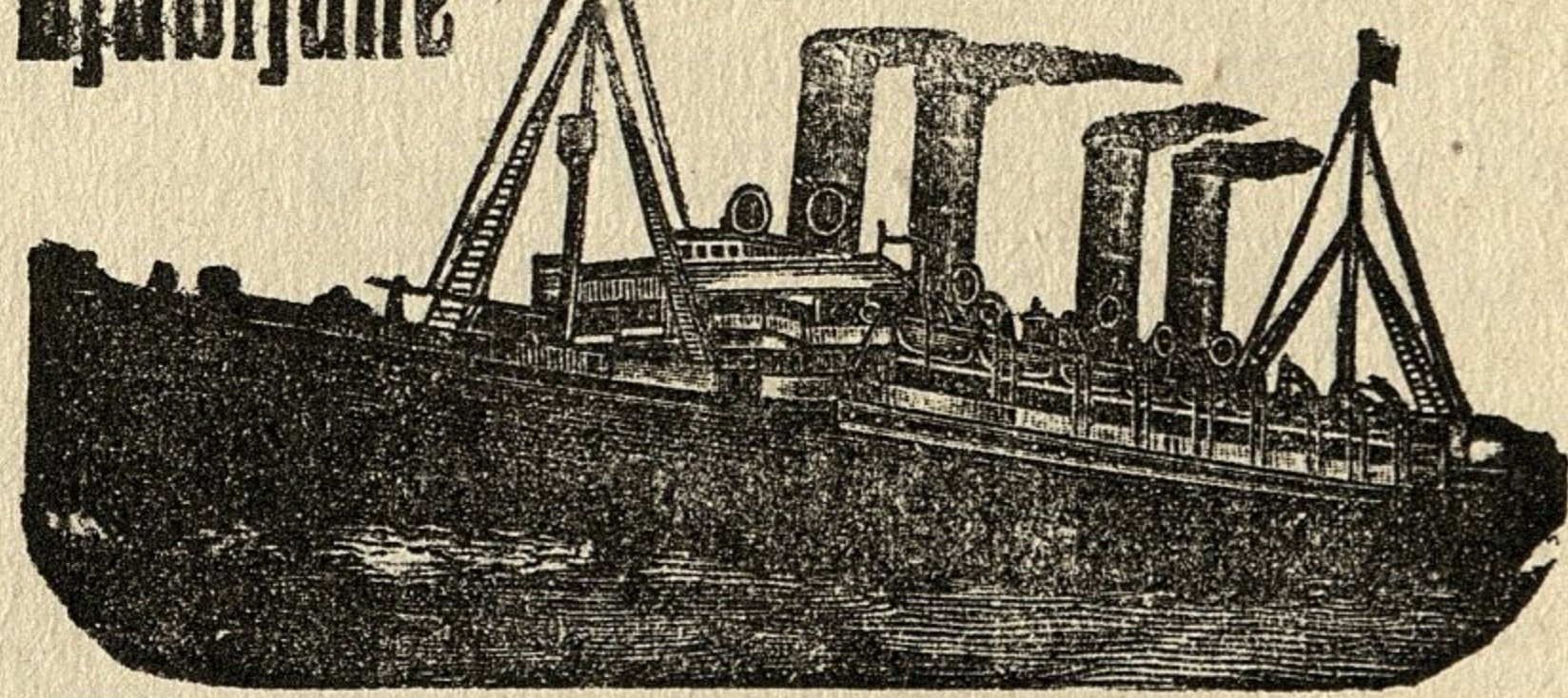
Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnine (zemljiško-knjižni izpisek, hipotekarni izpisek, iz katastra, cenitvene zapisnike i. t. d.) smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamenjeni sodnji, v izbi št. 6 med opravnimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle uveljaviti gledé nepremičnine same.

O nadaljnih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičnini pravice ali bremena ali jih zadobé v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolišu spodaj oznamenjene sodnje niti ne imenujejo tej v sodnem kraju stanujočega pooblaščenca za vročbe.

C. kr. okrajna sodnja v Postojni, oddelek, II., dne 24. maja 1907.

Iz Ljubljane v New-York

veni se najcenejše s prekrasno opremljenimi ekspresnim parobrodi, takozvanimi

cesarskimi brzoparniki

Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser Wilhelm der Grosse, kateri so največji in najvarnejši na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zelo ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna pomenila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani
št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,
nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Amerika!
Nova bogata
Amerika!

Na Sušaku pri Reki najde jo vsakdo, če se obrne na **Ivana Rebrega**.

Bogato pristanišče Reka in Sušak sta obdana od vseh strani po krasnih letoviščih n. pr. Opatija, Lovrana, Crkvenica itd. Ker dohajajo semkaj bogati ljudje iz vsega sveta, je nastala velika potreba po poslih. Kdor želi zaslužiti, evo mu prilike — tukaj mu je nova Amerika! **Kdor išče službe, se obrni na mojo posredovalnico** ter se lahko zanese, da dobi dobro plačo na stalnem mestu. — Sledeče potrebujem takoj: 80 raznih kuharic z mesečno plačo od 20—100 K, 50 sobaric za boljše hiše s plačo 20—30 K, 160 raznih služkinj s plačo od 16—30 K, 50 slug, kočijažev itd. Dalje mi treba do sto raznih obrtniških delavcev, kakor večje število mladeničev od 12—15 let za učence v razne zavode in trgovine. V moji posredovalnici se lahko najde poslov za vse stroke. **Kdor tedaj išče službe ali rabi poslov in delavcev, naj se obrne na moj zavod.**

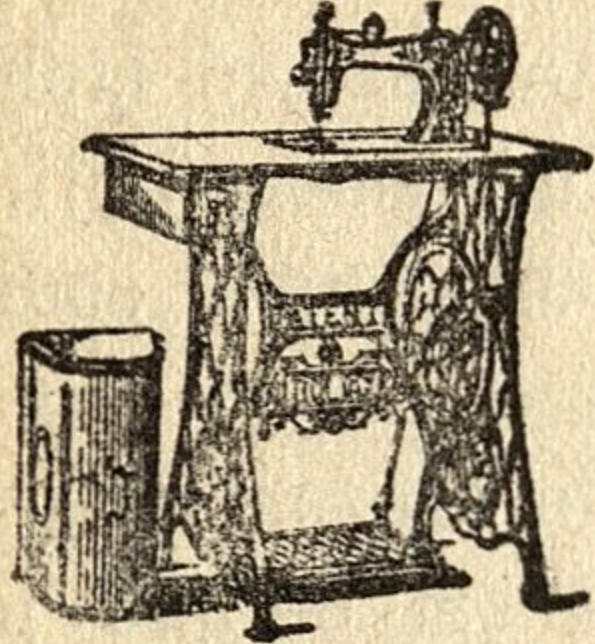
NB. Za odgovor se ima priložiti znamka za 10 h.

Ivan Rebrek, lastnik posredovalnice

Telefon 857. na Sušaku, Zvonimirova ulica 96. Telefon 857.

Amerika!
Nova bogata
Amerika!

IVAN JAX & sin v Ljubljani
Dunajska cesta 17

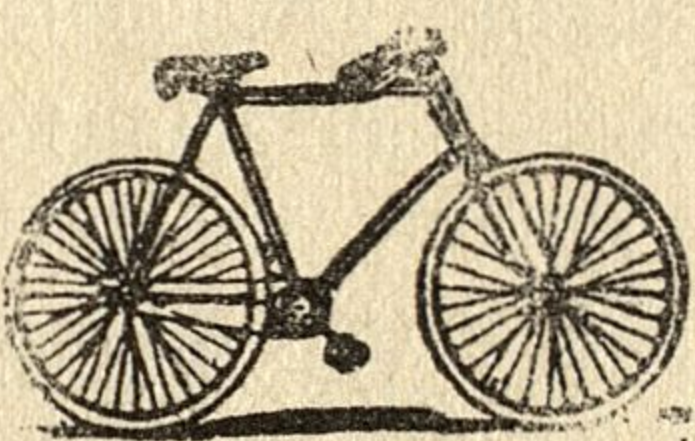
priporočata svojo bogato zalogo

šivalnih strojev,

voznih koles

in

pisalnih strojev.

Pouk v šivanju in voženju na stroje brezplačen.

Notranjci, berite, širite in naročajte
== „Notranjca“! ==

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoludne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Kašelj. Kdor tega ne uvažuje, se pregreši na svojem lastnem telesu! Kaiserjeve prsne karamele s tremi jelkami. Zdravniško preizkušeno in priporočeno proti kašlju in hripavosti, kataru, zasliženju in kataru v požiralniku. 5120 notarsko poverjenih izpričeval potrjuje, da drže kar obetajo. Zavoj 20 in 40 vinarjev. — Škatljica 80 vinarjev. —

Zalogo ima

J. Hus
lekarnar v Vipavi.

Prsni sirup proti kašlju, hripavosti itd.
steklenica 1 K 40 v.

— Čisto, belo ribje olje, —
steklenica 1 K, velika 1 K 80 v.

Mazilo proti trganju in revmatizmu,
steklenica 1 K.

— Mazilo proti ozebkom —
1 lonček 70 vin.

Razpošilja

lekarna Hus v Vipavi.

Notranjci, rabite narodni kolek v
korist družbe sv. Cirila in Metoda!

Zarezano strešno opeko

(Falz)

navadno strešno opeko, kakor tudi zidak, žlebak in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi

== **Karol Jelovšek** ==

opekarnar na Vrhniki (Notranjsko).

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
== dopoludne. ==

□ □ □

Obrestuje hranilne vloge po 4½%, brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji najmanj 1%, na osebni kredit po 6%.

□ □ □

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.